

Cronica POLITICĂ și PARLAMENTARĂ

VINERI 10 MAI 1929

In acest număr

I. P. S. S. dr. Miron Cristea,
Inalt Regent, Pa-
triarh: Unirea Ro-
mânilor.

Vintilă I. C. Brătianu : Prin
noi înși-ne.

G-ral Averescu : { Despre
Prof. N. Iorga : { Unire

P. S. S. Arh. Alex. Cisar: Săr-
bătorirea Unirei.

Octavian Goga : Ideea Unirei.

St. C. Pop : Unirea sufletească.

N. N. Săveanu : Cu prilejul co-
memorării a zece
ani dela Unire.

Prof. I. Nistor: Un interesant
proces-verbal.

Const. Garoflid: Unirea.

Dr. N. Lupu : După zece ani.

N. D. Chirculescu : Unirea in-
destructibilă.

Voicu Nițescu : Prologul Uni-
rei ardelen.

I. Lugoșanu : După zece ani.

Gr. Trancu-Iași: Iași în preaj-
ma marelui Uniri.

Gen. Traian Moșoiu : Regele
Ferdinand și între-
girea Neamului.

Teofil Sauciu-Săveanu : Zile
de reculegere.

Dr. A. Berkowitz : Cronica ex-
ternă.

Ion Totu : Cronica internă.

CARICATURI, Drag, Dragoș, Dra-
lex și Ross.

20 pagini

10 Lei

Cronica
POLITICĂ
PARLAMENTARĂ

ABONAMENTUL PE 1929 LEI 500
INSTITUȚIUNI ȘI AUTORITĂȚI LEI 1000
IN STRĂINĂTATE DUBLU

Biblioteca Centrală

L167891160

Biblioteca Centrală a ULB Sibiu

CRONICA POLITICA ȘI PARLAMENTARA

Redacția : Strada TRAIAN, 166

Administrația : Str. C. A. ROSETTI 3

Ideea Unirii

Serbările Unirii sunt acum evenimentul proaspăt care trebuie să preocupe conștiința publică. Cunoscutul aparat al bucuriei oficiale greoi și neîndemânată ca totdeauna s'a pus în mișcare în fața noului praznic. Vor fi iarăși fluturări de steaguri, cortegii isto-

rice, muzici și discursuri... Protocol uzat, se știu toate peripețiile lui. Lipsit de invenție desbrăcat de mister, nu mai răscolește fibrele simțirii. De ce-am veni însă tocmai azi să-l punem la cântar și să ne risipim urmărind mici deșertăciuni ?

Clipa e destul de solemnă, ca să ne cheme în adâncimile ei. Amintirile de demult și reînvierea sbuciumului celor zece ani pot s'guduie ori-când sufletul cu puterea lor. De aceea la o parte cu tot bagajul curent al problemelor cotidiene în pragul serbărilor de mâine ! Să nu fim nici spectatori obiectivi, nici analiști necruțători, să cău-tăm cea mai curată alvie a gândului nostru, ca să vedem cât mai limpede și cât mai departe.

Ne vom pătrunde numai de mărimea ideii, ca să reținem tot înțelesul ei.

Întrebarea, deci, pe cât de firească pe atât de elementară, dacă cei care girează azi cu numele lor serbătoarea unirii sunt în adevăr și patronii legitimi ai ceasului de biruință, trebuie înlăturată dela început. În istorie, o știm cu toții, sunt destule fenomene contradictorii. Rolurile se intervertesc adese, urzitorii triumfului trec în umbră și neofiiți crezului împlinit apar pe primul plan cu satisfacția lor. Nu e niciodată și nicăiri

unde se prezintă un asemenea paradox o bună chibzuire a ordinii morale, dar în laboratorul unei societăți pot fi perioade de eclipse trecătoare, pe care sănătatea unui organism cu vremea le înlătură și viața își reia ritmul ei reîncadrat într'o stare de echilibru. Așa fiind lucrurile, sunt inoportune azi orice resuscitări din trecut. Să amuțim muștrarea care ar putea veni din depăr-tări, ca un oaspe întunecat la această aniversare și să vedem clar împrejurul nostru.

O singură întrebare însă trebuie să și-o puie orice conștiință onestă în măsura în care se simte legată de sfințenia principiului inițial : unirea serbătorită azi își merge drumul ei înainte cu toate consecințele logice ale credinții din care s'a zămislit ? Ne găsim în desfășurarea normală a unei concepții, care are la bază unitatea noastră de stat și caracterul național al țării ? Pulsul actualității cu toate svâcnirile lui multiple ne face oare să credem, că după zece ani viața publică la noi e îndrumată tot în sensul tradițional al dog-melor noastre de gândire ? Iată prizma curată, neaburită de nici o patimă meschină, prin care trebuie cercetată ideea, numai în raza de apre-ciere senină a unui patriotism luminat.

Omul politic nu poate avea altă platformă de judecată în fața momentului, fiindcă axioma lui e simplă și categorică : omul politic nu serbează numai unirea, el trebuie s'o și practice prin toate faptele lui.

O. Crăianu Goga.

Ardealul și Unirea

— *Cuvântarea d-lui Iuliu Maniu, azi președintele consiliului, atunci șeful partidului național, cu prilejul primei călătorii a Suveranilor României în Ardeal, în Iunie 1919.*

Experiența din trecut și suferințele de veacuri ne-au învățat că nu este de ajuns libertatea națională, ci este absolut necesar să avem o desăvârșită unitate națională.

Drept consecință a acestei convingeri, națiunea română din Ardeal, Banat și părțile ungurene în adunarea națională ținută la Alba-Iulia, a decretat pentru vecei unirea cu regatul român. Suntem nespus de recunoscători vechiului regat și armatei sale victorioase pentru că prin sacrificii fără seamăn, riscând totul încă înainte de hotărârea dela Alba-Iulia, a ridicat sabia pentru eliberarea noastră.

Mulțumirea noastră este fără margini și prin nimic nu o putem arăta mai bine decât cultivând virtuțile cetățenești și punând în evidență menirea noastră pe lume. Aceste virtuți le găsim în iubirea către dinastie, dreptatea pentru toți și respectul libertăților tuturor, atât personale cât și naționale, precum și respectul năzuințelor tuturor claselor sociale.

Noi credem pe de altă parte că pentru a pătrunde într'adevăr misiunea rasei românești, nu-i destul s'o ridicăm la un nivel înalt, economic și cultural, deoarece dacă acesta ar fi numai obiectivul nostru, am atinge repede un apogeu care ar putea ușor să aducă după el declinul.

Noi credem că misiunea rasei românești este să reprezinte adevărata culturală intelectuală și adevărata civilizație în răsăritul Europei.

Datorită lor se poate forma sâmburele și da exemplu unei civilizații decisive care să constituie o stâncă de neînvingat a progresului uman, perpetuând în aceste regiuni mândra tradiție a rasei latine, ai cărei vulturi împodobesc și astăzi steagurile victorioase ale armatei românești.

Am decretat unirea și suntem recunoscători că prin avântul glorios al armatei s'a dat sancțiunea supremă.

Este o mare satisfacție pentru noi că unirea se prezintă ca o necesitate absolută internațională, pentru că națiunea noastră este singura stâncă și România unită este singura stăvilă în acest colț al lumii, contra tendințelor subversive cari amenință cu distrugere ordinea socială și tot ce a produs civilizația omenească.

Stând noi astfel în serviciul omenirii întregi credem a fi în drept a cere să ni se deie totul pentru a putea împlini această menire și a ne da toată puțința ca stânca românismului să fie întreagă și să nu-i lipsească nici un colț.

Salutând pentru prima oară pe suveranii noștri în Ardeal, ne gândim la toți eroii care au contribuit la realizarea sărbătoarei de azi. Dintre aceștia două figuri se relevă :

nirea noastră pe lume și a doua este Mihai Viteazul. La aceste două figuri adăugăm azi o a treia, pe M. S. Regele Ferdinand I care ca și înaintașii săi, ne-a arătat calea pe care trebuie s'o urmăm în împrejurările de față. De aceea îi suntem recunoscători pentru că sabia sa este introducerea devăratei ocrotiri pentru toate neamurile acestei țări.

În calea M. Voastre nu v'am putut arăta palate suntuoase, nici orașe europene dar în schimb v'am prezentat inima noastră curată și năzuința cinstită de a servi patria română unită pentru vecinicie precum și pe M. Voastră. În aceste sentimente permiteți-mi să ridic paharul pentru îndelungata și fericita Voastră domnie. Trăiască M. S. Regele, Trăiască M. S. Regina și întreaga dinastie.

RASPUNSUL REGELUI FERDINAND

A vrut soarta ce era rezervată țării noastre că scopul cu care legionarii romani au venit în țările dunărene și în cele cuprinse în cercul carpatic să fie în viitor adevărata cetate a unei culturi latine și a unei forțe compacte în mijlocul națiunilor de alte neamuri.

Ca națiunea română să ajungă, acolo, i-a fost dăruit de Pronie o vitalitate care i-a mijlocit să reziste asupra tuturor vijeliilor ce s'au deslănțuit asupra ei și să-și păstreze cu ele credința nestrămutată că va ajunge acolo unde prin voia soartei i-a fost indicat drumul. Și ce era această soartă? Era că toți urmașii legionarilor să-și dea într'o zi mâna frate cu frate. În decursul istoriei neamului nostru, au fost momente de mari nădejdi că această menire a neamului nostru trebuie să se realizeze: a fost odată sub Mihai Vodă care a putut spera să înfăptuiască o Românie cum o înțelegem azi. Sunt recunoscător Proniei cerești că Mi-a fost dat Mie să văd și nu numai să văd dar să și înfăptuiesc cu ajutorul ostașului român acest fapt care-i unic în istorie. În călătoria făcută în frumoasele ținuturi, am văzut ceva ce rar se vede, am văzut credința unui popor și cea mai frumoasă răsplată pentru mine a fost dragostea de care m'a înconjurat populația ce a suferit atât amar de timp. Bucuria lor a fost bucuria Mea. Din toate unghiurile au alergat să'Mi arate credința lor, și din Ardeal și din Banat.

Mult avem de muncă. Sper că în fața atâtor probleme sociale și economice va fi trebuință să ne dăm mâna frățească — toți uniți în suflet și în gând, — să muncim la deslegarea acestor probleme. În aceasta se va arăta unirea tuturor românilor și sunt convins că așa va fi. Ridic paharul meu în sănătatea României întregite.

Un interesant proces-verbal

Se știe că fruntașii Românilor bucovineni se întruniseră în ziua de 27 Octombrie 1918 în adunare națională la Cernăuți pen'ru a holări asupra soartei politice a Bucovinei. Adunarea se declară constituantă, alege din sânul ei un consiliu național care, după constituirea lui, se prezintă guvernatoru-

lui Bucovinei, conțelui Etzdorf, cerându-i în numele suveranității naționale să-i transmită puterea sau imperiul cum se zicea la adunarea dela Alba-Iulia. Conțele Etzdorf însă, fiind terorizat de bandele nedisciplinate ale legiunii ucrainene, refuză să transmită puterea, fiind amenințat cu moartea. În intervalul dela 27 Octombrie până la 6 Noembrie Cernăuți căzuse pradă bandelor ucrainene, care puseră stăpânire pe primărie, poștă, telegraf și căile ferate. Puterea guvernatorului Bucovinei fusese redusă la zero, întrucât dănsul nu mai dispune de nici unul din elementele forței publice.

Starea aceasta de nesiguranță a dăinuit până în dimineața zilei de 6 Noembrie, când bandele ucrainene, înconjurând palatul administrativ din Cernăuți, trimiseră la guvernatorul Etzdorf, o delegație compusă din foștii deputați ucrainieni Ilie Semaka, Ion Spênul, Omelian Popowicz și din fiul acestuia Ilja Popowicz, pentru a-l provoca să le transmită puterea. Unul singur dintre fruntașii români se pretase la jocul politic al ucrainenilor, răposatul Aurel Onciul, care a rămas însă complet izolat. Conțele Etzdorf, călcat în biuroul său, n'avu încotro și se execută, cedând amenințărilor, încheind cu acel prilej următorul

PROCES-VERBAL

dresat în Cernăuți, la 6 Noembrie 1918

La orele 11.55 mi se prezentară domniile deputați de Semaka și Spenul, membrul delegației permanente al consiliului provincial Popowicz și locotenentul Ilja Popowicz, în numele consiliului național ucrainean.

Deputatul de Semaka îmi făcu comunicarea că palatul administrativ este ocupat de unități militare ucrainene și-mi ceru să transmit consiliului național ucrainean puterea administrativă asupra teritoriului ucrainean din Bucovina și asupra municipiului Cernăuți. Eu răspunsei că cedez forței și că sistez serviciul.

În fața acestei situațiuni făcui declarația că sunt gata să transmit puterea administrativă în țara Bucovinei asupra reprezentanților națiunii române și ucrainene și anume asupra acelor reprezentanți, cari o privesc în interesul țării și o vor exercita în înțelegere mutuală.

La orele 4 după amiază, mi s'a comunicat că consiliul național ucrainean și deputatul dr. de Onciul, care-mi declarase că este delegatul consiliului național român constituit în sensul preainaltului manifest din deputații parlamentari, că sunt gata să primească puterea administrativă și să o exercite cu înțelegere reciprocă.

În consecință transmit puterea administrativă în țara Bucovinei asupra domnilor reprezentanți ai națiunii române și ucrainene.

(ss.) Etzdorf, (ss.) Semaka, (ss.) Spenul, (ss.) Onciul.

Prezidiul administrației imperialo-regească a țării Bucovinei, intrat la 6 Noembrie 1918, No. prez. 12.566.

Afel acesta de transmisiune a puterii purta dela început mari vicii de formă. Mai întâi transmisiunea puterii s'a făcut sub amenințarea bandelor ucrainene, apoi prelinșii reprezentanți ai națiunii române și ucrainene n'aveau autorizație din partea nimănui de a lua puterea, care revenia de drept și de fapt constituantei române dela 27 Octombrie 1918, precum s'a și întâmplat. Membrii acestor constituante, în runiți în 28 Noembrie 1918 în congres general al provinciei, au rotat în unanimitate unirea Bucovinei cu patria-mamă.

Unirea sufletească

Unirea sufletească a Ardealului și Banatului cu patria mamă a fost desăvârșită încă înainte de proclamarea ei politică și actul dela Alba-Iulia numai a consacrat străduinți, trudă și frământări seculare.

Instinctul sublim al rasei ne împingea irezistibil spre unire. Cu intrarea lui Mihai Vodă în Ardeal credea neamul nostru că se apropie de realizarea tuturor risurilor. Unirea înfăptuită, deși de scurtă durată, înainte de asta cu 300 și mai bine de ani, n'a putut fi ștearsă din sufletele ardelenilor, Mihai Viteazul rămânând un etern simbol al tuturor străduințelor pentru întregirea neamului.

Dela 1848 încoace, predecesorii noștri, în cumințenia lor, decretează unitatea culturală a tuturor românilor din cele patru unghiuri și proclamă ca centru al culturii naționale Bucureștii. Asupritorii noștri știau prea bine că unitatea culturală este prevestitoarea și ultima etapă spre desăvârșirea unității politice și de aceea opreau intrarea cărții românești din Principate și mai târziu din Regat, în Transilvania.

Când Academia Română alege ca președinte pe Gh. Barițiu desigur că onorează nu numai meritele lui literare și științifice ci ridică un simbol care pregătește ceva mai mult decât unitatea culturală.

Societățile noastre culturale „Astra” și „Societatea pentru crearea unui fond de teatru” în toate adunările lor accentuează, în mod sugestiv, că soarele culturii noastre răsare la București și că îndrumătoare este Academia Română.

În revoluția din 1918, în preajma adunării dela Alba Iulia, curentul spre unirea politică ia proporții atât de uriașe încât valurile mișcării răpesc și popoare străine de neamul nostru, dornice a merge împreună

cu frații lor, la sânul patriei mume. Pilda cea mai strălucită sunt slovacii din județul Bichiș, șvabii din întreg Banatul și sașii din Ardeal. Slovacii trimit delegați la conferința de pace cerând alipirea lor la România. În primul parlament, ei își trimit chiar un reprezentant, iar șvabii din Banat cer cu insistență plebiscit, pentru a li se da posibilitatea prin auto-determinare să trăiască împreună cu românii. Ce să zicem despre sașii din Ardeal, cari în congresul lor național, în unanimitate, declară că primesc unirea săvârșită la Alba Iulia, recunosc îndreptățirea românilor de a se uni într'un stat național, constatând că prin aceasta se desăvârșește o dreptate istorică. Nici chiar ungerii copleșiți de hotărârile dela Alba Iulia nu ridică nici un cuvânt de protestare. Ratificarea decretului lege, prin care se consfințește unirea, de către primul parlament al României Mari, se petrece în mijlocul unui entuziasm indescribibil, cu unanimitatea voturilor tuturor parlamentarilor fără deosebire de neam și lege, religie și partid.

Unde zace misterul acestor manifestări atât de unanime și înălțătoare? În bunătatea nemărginită a sufletului românului. Am umblat multe țări și împărății și am studiat sufletul multor popoare, dar n'am aflat popor care s'ar putea compara cu românul în ceiace privește bunătatea, iertarea, îngăduința, ospitalitatea și respectul față de drepturile altuia.

Să cultivăm deci acest suflet isvor de atâtea daruri dumnezeiești și să împărțim cu largeță bunătățile acestui suflet, la toate neamurile cari locuiesc cu noi împreună și atunci desigur vom fi nu numai zidul de granit în contra tuturor încercărilor subversive dar și pivotul cel mai prețios al păcii, după care ahtiază cu atâtea ardoare popoarele trecute prin îngrozitoarele încercări ale războiului mondial.

H. Popa C. Popa
Președintele Adunării Republicii

Amintiri despre Ion I. C. Brătianu cu prilejul comemorării a 10 ani dela Unire

său sfetnic Ion I. C. Brătianu.

Spicuesc la întâmplare din viața atât de bogată a lui Brătianu trei amintiri, le aștern în fugă pe hârfie: ele ne arată cât de mult și-a iubit neamul, cât a dorit și cât a crezut că el se va întregi.

*

„Din copilărie l-a stăpânit dorul atavic al munților, curgea în vinele lui sângele bătrânilor pribegi din codrii munților Oltului și ai Argeșului“¹⁾

De câte ori n'a urcat culmile Carpaților, și dela două mii de metri înălțime „mai limpede și mai impunător s'au arătat unitatea țării și a neamului nostru“.

Nu îl mulțumea însă numai priveliștea frumuseților pitorescului Ardeal, văzut din crestele hotarelor: mânat de dorul de a se găsi printre cei care ne erau frați, deși ministru al regatului român, Brătianu a călătorit în Ardeal incognito pe timpul regimului unguresc. A străbătut satele, a stat de vorbă cu țărani, a petrecut nopțile în casele lor; fără ca aceștia să bănuiască măcar că aveau între ei pe viitorul președinte de consiliu al țării lor viitoare.

Nu numai că a bătătorit drumul pe care răfăcit-a allădată Iancu, nu numai că s'a culcat pe pământul umbrat de stejarul lui Horia, dar ca ceva sfânt a luat cu el biserica în care se închinase martirul neamului: cu mari greutateți a adus-o la Florica, a reclădit-o pe dealul deasupra Argeșului, așteptând ciasul mult dorit în care și stejarul lui Horia și Albacul să se găsească pe pământ românesc.

*

În Iulie 1914 a izbucnit războiul mondial.

La 3 August, consiliul de Coroană dela Sinaia a hotărât neutralitatea României: doriau însă toți cei care îl vedeau mai des pe Brătianu să aibă mai clară viiunea viitorului.

Într'una din convorbirile ce am avut cu el, după ce a examinat greutatețile unui război în care trebuia să intrăm, drept concluzie, mi-a spus:

1) Amintiri din Țara Moților.

„ÎN ORICE CAZ NOI NU PUTEM MERGE ALĂTURI DE AUSTRIA“.

I-am înțeles întregul gând: ca urmare peste câteva zile a semnat convenția prin care ne angajam la o neutralitate binevoitoare față de Rusia, iar la 14 August 1916 am făcut pasul hotărârilor: eram aliații Antantei; nu mergeam alături de Austria.

Întrarea în războiu a dorit-o țara, o cereau și o grăbeau fruntașii vieții noastre politice, nimeni însă nu poate contesta rolul însemnat ce l'a avut Brătianu în acest cias mare al istoriei neamului nostru.

Rolul acesta i l-au recunoscut chiar adversarii politici.

Îmi amintesc cum în 1917 stând de vorbă la Roman cu C. Cantacuzino-Paşcanu, fost președinte al Camerei — un cechiu și neștrămutat conservator — examinând împreună împrejurările care au precedat ziua de 14 August 1916, pe când făceam elogiul activității desfășurate de N. Filipescu și Take Ionescu, Pașcanu de și inimă prieten al acestuia din urmă, cu judecata lui dreaptă și firea-i cinstită îmi spuse: „e drept că și Filipescu și Take Ionescu au voit războiul, Brătianu însă l'a făcut, iată în ce constă marele lui merit“.

*

Războiul ne-a dat multe zile de restriște, nici în cele mai grele însă Brătianu nu a sovăit de a crede în victoria finală: din cele câteva districte ale Moldovei unde eram îngrămădiți cu loții, el vedea răsărind o Românie Mare.

O întâmplare din primăvara anului 1917, povestită de martor ocular dovedește aceasta. O delegație a comunității evreiești venise la Președintele consiliului ca să discute cu el viitoarea situație a ereilor în România. Brătianu le-a spus că vor avea în România Mare aceleași drepturi ca românii, nepuându-se admite distincțiuni dintre cei din cechiul regat și ererii ce găsim în provinciile ce se alipeau la patria mamă.

Unul din delegați, mai sceptic în realizarea idealului nostru național, a întreat ce se va face în cazul când România Mare nu se va înfăptui.

Întrebarea l'a revoltat și enervat peste măsură. Brătianu a scos din sertarul biuroului său un revolver pe care punându-l la tâmplă a zis cu glas emoțional: **DACA NU SE VA FACE ROMANIA MARE EU IMI VOI SBURA CREERII, CACI IMI DAU BINE SEAMA DE MAREA RASPUNDERE CE PORT.**

*

Celui căruia i s'ar fi atribuit magna pars de răspundere în caz de dezastru: i se cuvine cred să-i măsurăm cu aceeași măsură și meritul reușitei.

Să nu uităm că „în clipele culminante ale istoriei noastre, el a ascultat de glasul inimii, în care simtea că vibrau aspirațiile unui neam întreg și a luat asupra conștiinței sale povara răspunderii de soarta și viitorul lui“¹⁾.

Iată de ce când neamul în slujba căruia Brătianu și-a închinat viața serbează zece ani de la întregire se cade să evocăm amintirea lui.

„Provinciile unite, cu patria mamă îi dătoresc o veșnică amintire recunoscătoare“²⁾.

1) Cuvântarea I. P. S. Mitropolitului Bălan la moartea lui Brătianu.

2) Cuvântarea d-lui Al. Vaida-Voevod.

Prologul Unirii ardeleni

În toamna anului 1918 se găseau în orașele Celiabinsk, Kurgan și Petropavlovsk din Siberia câteva mii de voluntari ardeleni, bănățeni și bucovineni, cari își luaseră angajamentul să reînoade firul sfârșit al luptelor pentru desăvârșirea idealului național rupt brusc prin pacea dela București.

Aliați cu voluntarii ceho-slovaci, printr'un tratat încheiat la 24 August 1918 și cu voluntarii jugoslavii, polonezi și italieni ostașii ardeleni, bănățeni, și bucovineni se legaseră să continue lupta până la realizarea scopului suprem: distrămarea imperiului austro-ungar și înfăptuirea pe ruinele lui a unor state naționale libere.

Hotărâți să înfăptuiască cu orice preț acest scop, —voluntarii români fac la 16/29 Octombrie în cele trei garnizoane ale orașelor Celiabinsk, Kurgan și Petropavlovsk, pe cari puseseră stăpânire, următoarea Declarație, ce poate fi considerată mai mult decât un document interesant, ea fiind însuș prologul Unirii ardeleni, proclamate și desăvârșite la 1 Decembrie 1918.

Iată această Declarație :

„Noi voluntarii români, originari din monarhia Austro-Ungară, organizați în Corpul Voluntarilor Români Transilvăneni și Bucovineni cu hotărârea de a continua lupta până la sfârșit, alături de armatele aliate, împotriva Puterilor Centrale, pentru biruința Dreptății, și a Libertății, drept răspuns la manifestul împăratului Carol, adresat „popoarelor sale”, declarăm și proclamăm toate provinciile românești : Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureș, Sătmărul, Bihorul și Bucovina din monarhia Austro-Ungară desfăcute de către această împărăție și realipite la România, cu care din acest moment ele alcătuiesc un stat unitar, liber și independent, iar locuitorii acestor provincii se declară supuși ai României-Mari.

„Aceasta este dorința și voința neclintită a Românilor de pretutindeni, cari acasă la ei neputând vorbi liber își afirmă gândul prin glasul voluntarilor din Rusia, Italia, Franța și America.

„Marii noștri aliați au recunoscut în momentul intrării României în război idealul politic al Românilor. Pacea semnată de guvernul român n'a fost decât o fatală și dureroasă suspendare de arme.

Actul dela București încheiat cu Puterile Centrale e un produs al silei și al împrejurărilor vitrege, rezultate din pacea dela Brest-Litovsk. Aliații au refuzat să recunoască acest act. Angajamentul lor și-a păstrat deci întreagă tăria. Declarațiunea, pe care o fac voluntarii români se rezimă pe acest angajament rămas întreg în picioare ; el e valabil nu numai pentru cetățenii regatului român, ci și pentru Românii din Austro-Ungară, căci a fost luat și cu asentimentul acestora. Dar el a fost sfințit și prin sângele a sute de mii de ostași români, printre cari mii de feciori transilvăneni și buco-

vineni căzuți pe câmpul de onoare pentru idealul lor și pentru cauza comună a aliaților.

„Neclintită e convingerea noastră că marile puteri aliate, cari au recunoscut independența Ceho-Slovacilor și revendicările naționale ale Jugoslavilor, vor da aprobarea lor și declarației noastre pentru ca în sfârșit să dispară din Europa vulcanul mereu în fierbere : Austro-Ungaria, furnizora de material, de oameni pentru Germania și reazemul de totdeauna al militarismului prusac. Aliații biruitori vor desăvârși astfel opera dreptății prin întemeierea pe ruinele bătrânei împărății habsburgice a unor state naționale libere, cari prin legăturile de alianță ce vor face, vor putea alcătui un puternic dig împotriva ambițiilor de cucerire ale Germaniei și un suport solid pentru echilibrul european și pacea generală.

„Increzători în cuvântul dat de aliați în momentul intrării lor în război și în cursul acestuia mii de voluntari români din Rusia, Italia, Franța și America așteaptă cu nerăbdare acest act de dreptate, pe care și Franța și Anglia și Italia sunt datorare să-l facă în numele Dreptului și al Libertății umane, pentru care au luptat !

„Trăiască România-Mare ! Trăiască Ferdinand I-ul, regele tuturor Românilor !”

Această Declarație a fost trimisă tuturor guvernelor aliate, cari au răspuns aprobând cuprinsul și a fost transmisă și reprezentanților noștri la conferința de pace din Paris, cari au făcut, după afirmația lor, o largă și reușită întrebuintare de ea.

Voicea Nistrului
ministrelui
Ardelenului

Serbilor universare tuturor Transilvaniei, Banatului și Bucovinei la Patria-mamă, în credința dreptății noastre istorice, definitive și multipile ; avem conștiința meritorie călătoriile ele poporului nostru către o luminosoasă, născătoare etică și morală ; și credem cu tărie că soarta noastră se împletește de acum cu înseși finalitățile născătoare. Serbărilor dela 10 și 20 Mai vor de strălucitoare imaginea unității și libertății unui ream, cu capul liber și neferit' tojnic

Saver Dovan
Ministru Băntului

Unirea indestructibilă

Este negreșit un contrast, în aparentă isbitor, când constatăm faptul că, pe când Ardealul era despărțit, sufletele românești erau unite, iar, când Ardealul e unit, sufletele românești se despart.

Scurtul interval de timp, în care acest contrast se manifestă, — doi-trei ani după unire, — învederează că nu e la mijloc nici

o cauză legitimă, ci cauze superficiale, tot atât de vremelnice, ca și rezultatele pe care le-au produs.

Contrastul pe care îl oferim mai sus nu este de altfel numai caracterizarea a două epoci istorice, cea dinainte și cea de după război. Este mai ales caracterizarea a două generații: pe de o parte generația ardeleană de după război, — râvnind numai la gloria de a culege ieften roadele sacrificiilor altor generațiuni din Ardeal, și din vechiul Regat, — și pe de altă parte generațiile ardelenice dinaintea războiului, mari de sacrificii, de idealism național și de avânt patriotic.

Inercarea generației actuale, de a reduce la interese circumscrie marea realizare a unirei unui neam, — unire pentru care ea nu a făcut nici un sacrificiu, — nu reușește decât să afirme o inferioritate cu atât mai accentuată, cu cât e mai isbitor contrastul acestei inferiorități cu măreția epică a binecuvântatelor generațiuni, cari sunt mândria și gloria națiunii românești.

E de altfel încercarea practică pretutindeni de către acei cari, la noi și aiurea, n'au văzut în unirea unui neam, de cât reducerea influenței lor regionale, dar aceste încercări, n'au avut alt rezultat de cât să rezerve în istoria unui neam o pagină de rușine și de durere, dar au fost vremelnice, trebuind să cedeze înaintea forței dinamice care este unirea însăși.

Unirea nu e creațiunea oamenilor politici, — aceștia au putut-o înlesni și grăbi, — ea nu e numai rezultatul doinelor și cântecelor poezilor noștri și ale predicilor preoților și învățătorilor noștri, — ei au pregătit-o; nu e rezultatul numai a armelor noastre, — acestea au realizat-o.

Ea nu va dura prin urmare, dependent de oamenii politici, de predicatorii în bine sau rău, fiindcă e născută din concepțiile superioare ale marelui umanității, din concepții isvorâte din adevăruri istorice eterne, din acea **justitia immanens** care cârmuește lumea și popoarele, peste capul și enervările generațiilor care se succed și ale celor care le reprezintă, în mod trecător.

Ea isvorăște și din **conștiința** însăși a fiecărui popor, de unitatea lui de obârșie, de limbă, de credință, de rasă, de tradiții și aspirațiuni, conștiință trezită de arheologi și filologi însă de acum un secol și jumătate; e o conștiință pe care o poate întemeia vremelnice inconștiența conducătorilor, — a căror influență durează tot atât și cu aceiași glorie azi, cum a durat bunăoară aceea a separatiștilor dela Iași, dar care se manifestă și mai puternic după aceea, prin forța cuprinsă în ea însăși.

Dar această unitate are la baza ei și conștiința

tuturor popoarelor lumii, cari așează edificiul uman pe temelia dreptului fiecărui popor și acest drept e întemeiat pe însăși concepția unității naționale; numai așa s'au născut Ceho-Slovația, Polonia, Lituania, Finlanda, deși fără voce au purtat armele contra învingătorilor.

Nu am prin urmare nici o grijă de soarta Unirei. Am un singur regret, că nu mă pot bucura de toată lumina ei și nu am, pentru cei ce o întunecă, nici o ură ci un profund sentiment de compătimire.

N. D. Chirulescu

*Când patria recunoscătoare sărbătorește
amintirea celor căzuți pe câmpul de luptă;
când toți cetățenii iau parte la conurul
triumfal spre cetatea mormintelor și când
tineretul e îndrumat să depună fiori pe
mormântul Soldatului necunoscut; când
discursuri pline de avânt amintesc timpuri
grele și jertfe eroice ce au adus sute de
mii: atunci curine-se să ne reuilegem
întru cele petrecute, să admirăm cele să
vorbite, să bragam învătăminte și lăsând
la o parte vanitatea zilnică să trăim
călcera clipe de înălțare sufletească, să
vorbim tineretului cu adevărat patriotism
în suflet despre cei ce au fost și au
jertfit viața pentru datoria cetățenească,
iar dacă în această zi o văduvă sau un
orfan întinde mâna spre a primi mila
noastră, — atunci să vorbească inima
noastră și mărinimia să nu se îmbrace
în micime, căci ar fi o profanare a
zilei celei frumoase și cei de dincolo
cari au jertfit totul, ar privi triste la
noi, cari nu ne putem fali a fi adus
atare jertfă!*

+ Alexandru N. Pisat
Arhiepiscop
român-catolic de Brașov
tenator de drept

Sarbatorea anul
acesta nu este pentru
ce, ca un fapt deose-
bit. Misiile, romanii
lor din caprinul tota
relor politice ale Ro-
maniei Mari

de ieri să vă sarbatorească
fi-e-i modest, dar cât mai
curând, misiile sufletăscă,
a tuturor Romanilor din ca-
prial acestor hotare, și in-
gura, care pe cel care este de
să-i, un tata unui mare
General, scriitor

La pragurile minime
cum se se adun?
Lui Hristo duferent,
trăiește în florile, în i și scribi
ii?

Pe la crucea neamului
văstăgă și plîngă o mare
cu scara și puterea era de
fale, în gura și piatră și
să-i cel de pe mormânt pentru
neapținăta misiile.

Acum, cum și ana de
măcel și gromet, și buni săre
și: amăscă în bucurie și
născă și în săre?

Mi. 1929

Ticolae

Unirea Romanilor

Rolul bisericii în sprijinul întregirii țării

este preabinecunoscut. Biserica și contribuie mai
mult decât orice alt factor la făurirea
sufletului unitar al neamului românesc;
a făcut adică primul pas. Slova ei și cărțile
ei - cari au creat și învârtălea graiului, cum
nu - l au alte popoare - nu cunoșteau gra-
nițe - țara noastră politică era pasul
al dorleas pe care o generație conștientă și vrednică
trebuia să - l facă.

București - 10 Mai 1929

Min
patru 1929

„Prin noi înși-ne” n’a fost cum
s’a zis deiva unui om sau a unui
partid, ci credința care a servit de
călăuză unei întregi generații, care
prin renașterea politică a României
Mici ne-a dus la România Mare.

După veacuri de robie, prin „noi înși-ne”
era strigătul prin care poporul stăpân pe soarta
lui de aci înainte, manifesta atât conștiința ob-
ligațiilor acestei vieți noi, cât și datorită de
a le îndeplini.

Așa se explică că găsim pe prima decorație
românească pe care o înfăința Domnul Carol
când pornea la războiul neapținărei, înscrisă
această deivă, care era și un legământ de îm-
plinit și o probă de trezire a conștiinței celor
ce până acum fuseseră robiți prin vitregia
vremurilor.

Azi când a doua dezrobire, - cea mare; -
s’a făcut, acelaș principiu, acelaș strigăt de
trezire a vremurilor noi, trebuie să fie la baza
politice noastre. El trebuie să reprezinte atât
conștiința drepturilor unui popor liber, cât și
pe aceea a datoritălor lui, spre a - și îndeplini
rolul ce - i revine în viața de sine stătătoare ce
începe pentru întreg neamul.

Cei ce se ridică contra acestei deive, care
a dus la izbândă România Mică și la Româ-
nia Mare, arată că nu cunosc nici acest trecut
apropiat și că nu sunt încă conștienți ai noui-
lor timpuri libere ce trăim.

Au rămas încă cu sufletul temător și nein-
crezător al rostului în România Mare și Liberă.

10 Mai 1929. V. M. Brătianu

S'au împlinit zece ani de la unirea într-o singură națiune a tuturor românilor. Am fost printre cei din urmă cărora „principiul naționalităților”, acest ferment politic al secolului trecut, le-a determinat încheierea. Situația geografică a făcut ca dezvoltarea noastră națională să fie întârziată; căci interesele a trei mari împărății hotărau asupra istoriei neamului nostru.

Fermentul însă încetul cu încetul a operat; mai întâi Moldova și Muntenia și pe urmă celelalte provincii locuite de români s'au unit într-o singură națiune.

Zic națiune și nu stat. Ideea națională apare numai în sec. al 19-lea. Până

atunci istoria nu cunoștuse decât state; adică provincii de ori și ce neam sau limbă legate de o dinastie. Țările erau proprietatea monarhilor, ele se dobândeau prin cucerire, dar de cele mai multe ori prin moștenire, zestre și chiar schimb sau cumpărare.

Popoare nu existau, ci numai state. Pentru prima oară ideea de națiune, distinctă de ideea de stat apare în Franța și e purtată în toată Europa de armatele lui Napoleon I.

Că ideea de națiune nu a existat înainte o dovedește chiar istoria Franței care din stat poliglot și de case diferite ajunge prin voința perseverență a monarhiei un stat național și unitar; o dovedesc provinciile germane care deși locuite de acelaș popor, vorbind aceeași limbă nu ajung la ideea națională decât la mijlocul secolului trecut sub influența principiului revoluționar al naționalității.

Toată istoria politică a Europei dela începutul secolului trecut și până în zilele noastre este dominată de ideea națională. State puternice s'au desmembrat pentru ca din ele să răsară națiuni noi; popoare pe care vitregia istoriei le împărțiseră sub dominația străină au renăscut în vechea lor unitate.

De ce principiul național a determinat această revoluție care în curs de o sută de ani a schimbat cu totul harta Europei? Pentru că alcătuirea statelor naționale reprezenta un progres.

În ordinea politică aceasta însemna o întărire, căci la conducerea lor lua parte majoritatea locuitorilor. Administrația fiind națională, poporul devine solidar cu guvernele sale.

În ordinea militară puterea ideii naționale a fost fără seamăn în istorie. Nici cel mai puternic monarh absolut nu a putut cere supușilor săi jertfa pe care guvernele burgheze ale națiunilor europene au cerut-o soldaților marelui războiu.

În ordinea economică concentrarea provinciilor de acelaș neam sau limbă în state puternice însemna o lărgire a teritoriului de schimb, deci o creștere a puterii economice și ca urmare o stare mai bună a locuitorilor.

Dar dacă ideea națională a fost un progres istoric atunci când mobilele de ordin politic conduceau destinele statelor; dacă până la un punct această idee a servit și la dezvoltarea economică, azi, când ideea națională a triumfat aproape peste tot în Europa cadrul național trebuie lărgit.

Mobilele de ordin politic trec acum pe al doilea plan, necesitățile economice conduc azi destinele popoarelor. Economia însă nu se mai limitează, ca acum un se-

col, la un singur stat, ea îmbrățișează continente. Popoarele trebuiesc să înțeleagă că interesul lor de viață le dictează ca, păstrând tot câștigul politic pe care le-a adus ideea națională, să coopereze la mișcarea economică a celorlalte națiuni. Frontierele naționale sunt azi prea înguste pentru felul cum se dezvoltă producția și schimbul economic.

Cred că nu e de prisos să facem aceste constatări astăzi, când se sărbătorește zece ani dela ziua mare a Unirii tuturor românilor.

Const. Gârbovid

După zece ani

Generația, care a trăit evenimentele dintre anii 1914—1919, poartă prea mult amintirea — uneori împovărătoare — a acelei epoci, ca să poată privi faptele în perspectiva necesară unei juste aprecieri.

Cu toate acestea, un lucru este sigur: că — zece ani dela Unire — suntem încă departe de a fi înfăptuit visul celor care au mușcat, în

ceasul eumplit al morții, pământul țării.

Pentru ce am pornit războiul?

Întâiu, firește, pentru realizarea idealului național. L-am realizat. Ba, în realizări, am depășit în această privință propriile noastre visuri. Basarabia s'a alipit în ceasul în care alipirea ei ni se părea mai îndepărtată.

Dar am mai pornit războiul și pentru altceva; pentru mai multă dreptate socială, pentru mai multă libertate politică. Războiul acela trebuia să fie ultimul război. O încheiere de ev. Un mare început de epocă.

Unde sunt toate aceste idealuri? Zece ani de pace, le-am mutilat, le-am fărâmițat. Zece ani de pace au dărâmat statuia de vis a anilor de război. Libertate politică? Priviți în jurul dv.... Aici, la noi. Sau aiurea. Puteri văzute sau nevăzute opresc încă masele în ascensiunea lor. Dreptate socială? Cât de puțin am înfptuit din idealul de dreptate socială, pe care îl cultivam în timpul marelui război! Cât despre legenda „ultimului război”, — înarmările de pretutindeni vin să o sfărâme cu o brutalitate rară.

Instituțiile păcii există — de sigur — și cine le ar tăgădui marele lor rost? Dar alături de ele, invizibilele și cumplite instituții ale războiului se ridică — în umbră — amenințătoare.

Zece ani dela unire...

Lăsând poporului prilejul unei juste bucurii, omul de stat este chemat la marea revizuire a doctrinei și a programelor. Și o pioasă reîntoarcere în atmosfera de jertfă și de credință de acum zece ani, ar fi mai fecundă poate decât magnifica sărbătoare de azi.

După

lașii în preajma marei Uniri

Tschaikowski intitulează una din renumitele sale poeme simfonice „1812”. Nu mai avea nevoie de subtitluri pentru a se înțelege că leit-motivul e consacrat marșului triumfal napoleonian, lupta, prăpădul și retragerea în dangătul clopotelor Moscovei, iar ca apoteoză imnul imperial rus.

Celora care le-a fost dat să trăiască zilele de suferință și de înfrigurată nădejde ale războiului, dacă le-aș nota numai „1916”, „1917” și „1918”, ar înțelege de îndată că e vorba de începutul războiului, de durerile înfrângerii și de pregătirea triumfului.

„Quand on attend, les instants sont des siècles et quand on se rappelle, les siècles sont des instants”, ne spune Paul Bourget în le „Sens de la Mort”. Au trecut zece ani numai și pare că valul uitării se așterne peste amintirea tuturor necazurilor noastre, peste memoria tuturor celor ce s'au săvârșit, peste eroismul tuturor celor ce s'au luptat și s'au jertfit !

Dacă era un oraș unde trebuia prăznuită Unirea, apoi era Iașul ! Adevărata sărbătoare este aceea a izbânzii după necazuri.

Ce moralitate ar fi, dacă în lumea asta unii ar avea ponosul și alții folosul ? Se pare că cei ce au pregătit Unirea nu sunt băgați în seamă de cei ce au pregătit sărbătoarea „fardată” a Unirii și Iașul intră în numărul celor uitate. Ba, ceva mai mult, lucru și mai monstruos, unii cari au avut o activitate negativă vor fi puși în fruntea bucatelor; (cuvântul e bine întrebuintat, fiind vorba de numeroasele banchete proiectate).

Nu se prea vorbește de evocarea memoriei celor ce au considerat dragostea de țară mai presus de viața lor, pe care au jertfit-o cu drag; mai puțin de invalizii de război și mai puțin de orfanii de război, cărora pentru realizarea Unirii li s'a luat din dicționarul vieții lor: cuvântul de „tată”; nu s'a pomenit de Parlamentul din 1916, de refugiații cari au trăit în boli și în mizerie; de cerceții târați pe șoselele Moldovei în sacrificii și lipsă; nu s'a vorbit de Iași !

Vreau ca în câteva cuvinte să evoc măreția de jertfă și de resemnare a acestui oraș. În amurgul zilei din toamna anului 1916, când ne întorceam la Iași, convocați fiind la Camera Deputaților, care urma să ție ședințele în capitala Moldovei, Bucureștii fiind evacuați, deslușiam **Palatul de Justiție, Mitropolia și Liceul Internat**, simbolurile așezării noastre de până atunci; Dreptatea, Credința și Cultura. Când cu anevoie am străbătut prin străzile pline de soldați și de refugiați, m'am convins că războiul stinsese una câte una candelile acelor simboluri. În Palatul Justiției erau instalați războinicii în refacere, la Liceul Internat erau bolnavii de tifos exantematic. O singură candelă ardea: aceea a **nădejdi**, a credinței în

izbândă. Solii aliaților noștri din occident, Albert Thomas și Wanderwede, aduceau câte o picătură de unt-delemn.

Intreaga țară era concentrată în câteva județe din Moldova, iar sediul autorităților superioare era la Iași... „un bout du sol dans l'infini du monde”, cum spune Verhaeren de Belgia strânsă și ea pe un petec de pământ cu Regele ei, cu ministrii ei, cu deputații ei.

Creditul Funciar transformat în reședință regală, școlile în ministere și spitale, prăvăliile în birouri. Lipsă spaimântătoare de alimente și combustibil. Fasolele erau „pâinea de toate zilele” și gardurile rupte și puse în sobă dădeau o slabă, foarte slabă licărire de lumină și căldură.

Câtă nădejde totuși în sufletele noastre !

E curios fenomenul acesta al înălțării sufletesti în mijlocul prăpădului în care trăiam ! Sufleteste eram mai înălțați și întăriți atunci, decât azi.

„Quand la terre trembla” plămădiam reformele care mai târziu s'au aplicat, tot atunci întemeiam „Partidul Muncii” și mai târziu „Liga Poporului”. Nici o singură clipă statornică noastră credință în izbândă nu ne-a fost zdruncinată. La începutul anului 1917, în tojul dezastrului, scriam o serie de articole în „Mișcarea” despre... „**Pregătirea triumfului**”.

Cu cât înfrângerea noastră se accentua, cu atât de toți se îndrăgea Iașul mai mult. El începuse a fi părăsit atunci când razele izbândeii răsăreau pe cerul lumii și după ce cu entuziasm s'a jucat hora Unirii, când soarele răsărit-a în strălucirea lui, Iașul a căzut în întuneric.

S'așează stâlpi de brad pe străzile Bucureștiului, se învește bradul în stambă boită, se întind mese pe țărnișuri la Alba-Iulia, pregătesc de circumstanță „ordine” și dezordine conducătorii, mulți din ei neavând habar de jertfele și suferințele de odinioară, totuși Iașul rămâne în măreția sacrificiului, pe care a fost în stare să-l facă pentru înfăptuirea României Mari.

Intocmai după cum Cerna cântă pe cel ce se odihnește la Putna în altar, înfășurat în mantia-i domnească, după împlinirea isgonirii tătarilor, — Iașul s'a înfășurat în uitarea, cu care toți îl răsplătesc, luând ritmul vieții lui culturale și se resemnează în izolarea sa. I s'au promis doar câteva milioane pentru... Universitate ! Mai puțin, sunt sigur, decât cheltuiala „roșului” de buze și a fardului ce se va așeza pe suferința acestui popor, dându-i-se pentru câteva ore o înfățișare de înviore, pentru că a doua zi trupurile supte de mizerie și de foame să apară mai livide, mai spaimântătoare, mai desnădăjduite, mai amenințătoare.

Așa știu să facă praznicul Unirii cei ce n'au pățimit, nu s'au jertfit pentru ea.

No. 14 al revistei noastre, va apărea Vineri 17 Mai.

După zece ani

care doriau să fie o înfrângere, pentru toți aceștia nu există uitare. Mari sau mici, cunoscuți sau necunoscuți, tragica sguđuire a războiului a fost pentru ei toți, un prilej de inobilare sufletească și o încercare patetică a forțelor ascunse ale sufletului, de sinceră uitare de sine în marea val de solidaritate umană care în clipele de primejdie națională pun pe toți în slujba tuturor.

Am fost și eu în ceata anonimă a celor, cari prin noroiul șoselelor desfundate, pe drumurile scurte ale înaintărilor sau pe drumurile grăbite ale retragerii, purtam cu ei cele dintâiu sau cele de pe urmă speranțe ale neamului. Am trecut prin momente de tensiune, pe care în timpuri obișnuite omul nu le poate cunoaște, am avut acest mare sentiment al răspunderii colective, am purtat grija celor absenți, am simțit așteptarea nerăbdătoare a luptei cu o linerească nepăsare față de primejdie, am încercat bucuria prea scurtă a înaintărilor și am fost apăsător de tragică conștiința a înfrângerii.

Dar în tot timpul tragediei, care a fost războiul nostru pentru întregirea neamului, nici un sentiment n'a dominat poate mai mult cea mai mare parte a tineretului nostru, decât o credință mistică în biruința finală. În clipele când țara noastră devenise mai mică decât fusese vreodată în cursul istoriei și când de jur împrejur toate orizonturile erau negre, credința izbânzii depe urmă ardea în noi cu o flacăra nestinsă. Nici odată n'am simțit mai adânc decât atunci câte rezerve de nobletă și de eroism zac în sufletul poporului nostru.

Nimeni dintre noi nu s'a indoit de rezultatul final. Unirea s'a făcut, nu numai cea prevăzută de oamenii politici și reglementată de tratate, ci unirea lui Eminescu „dela Nistru până la Tisa“, unirea învățată de copii în școli, unirea instinctului popular și a destinelor noastre istorice. Prețul jertfelor, cu care a fost plătită, n'a fost prea mare și nimeni nu s'ar sfii să-l plătească a doua oară, oricine ar încerca să pună în discuție hotarele indestructibile ale țării noastre.

Timp de zece ani însă, n'am știut să tragem toate consecințele marelui act săvârșit.

Nevoile economice, care ne-au copleșit și prefacerile sociale și politice adânci ale țării nu ne-au dat răgazul să creăm, așa cum ar fi trebuit, atmosfera morală a Unirii.

Unirea nu este, numai o dată solemnă, o frumoasă fluturare de steaguri, un act istoric însemnat printr-o zi de sărbătoare în calendarul național. Ea este și trebuie să fie o creațiune continuă, o muncă răbdătoare și înțeleaptă de fiecare zi pentru o mai bună înțelegere reciprocă a celor, cari au trăit separat secole întregi, pentru o viață de libertate demnă, care să permită punerea în valoare a tuturor marilor resurse ale sufletului românesc, pentru o puternică propășire materială, care să dea acestui popor puțința să-și desvolte pe deplin marile lui calități. În vălmășagul concepțiilor politice diferite și sub apăsarea grelelor nevoi zilnice, n'am putut avea în totdeauna perspective a marilor sentimente naționale din 1918, pe care le comemorăm astăzi.

Din fericire putem avea mulțumirea că în țara noastră, în partidele noastre politice, nimăni nu pune la îndoială patriotismul nimănuia. Marile interese naționale îi găsesc solidari pe toți în jurul aceluiași steag. Es'e o adâncă mângăiere ca în zilele ca cele de astăzi ne putem cu toții reculege într'un gând comun, că putem comemora cu pietate memoria celor dispăruți, că putem recunoaște cu nepărtinire munca și meritele făuritorilor Unirii, și că putem constata imensitatea drumului făcut în zece ani prin crearea unei țări mari, care va sfârși prin a juca rolul, la care îi dau dreptul și jertfele înaintașilor și munca generațiilor de azi și a celor viitoare.

Anii vor trece și uitarea se va așterne necruțătoare peste necazurile de azi și peste patimile mărunte ale zilelor. Istoria iertătoare a păcatelor mici și înțelepciunea populară, cu instinctul ei, care nu se înșală nici odată, vor pune în lumina lor adevărata fațete și oamenii. Copii vor învăța în școli despre bărbații mari neamului, fără să știe, dacă și pentru ce au fost adversari, preoții vor pomeni în biserici pe eroii cari ne-au invrednicit de o țară mare și atunci în perspectiva depărtării istorice se va crea adevărata legendă a războiului nostru și a unirii tuturor românilor, cel mai mare și cel mai nobil războiu al nostru, cel mai glorios și cel mai mare act al istoriei noastre naționale.

J. Lugojan

Intreaga corespondență redacțională se va adresa d-lui ION TOTU, str. Traian, 166.

Regele Ferdinand

și

Intregirea Neamului

Acum când se serbează aniversarea a unui deceniu de la alipirea provinciilor românești la Regat, datori suntem ca, cu pietate și adâncă recunoștință, să ne întoarcem gândul spre altarul de la Curtea de Argeș, unde odihnește slăvitul nostru Rege Ferdinand, Intregitorul Neamului.

Soarta n'a îngăduit ca aniversarea a zece ani de la „Unirea” cea Mare și „Veșnică”, să fie serbată sub domnia Gloriosului Rege Ferdinand, totuși sufletul Lui mare plutește deasupra noastră : iar jertfa depusă de El și eroismul Lui în timpul înțeleșării supreme a Românilor pentru izbânda idealului național, este pilda călăuzitoare pentru generațiile ce vor veni.

Cu cât timpul trece, cu atât mai puternică apare personalitatea defunctului Rege, care a avut o influență hotărâtoare asupra evenimentelor de acum zece ani, când ultima colibă românească a fost liberată de sub jugul strein.

Scriitorul acestor rânduri, având prilejul în timpul crunților ani ai războiului de a vedea pe Suveran în cele mai grele împrejurări, a putut să-și dea seama de spiritul de hotărâre și de jertfa nobilă cu care Regele s'a avântat în lupta pentru Intregirea Neamului.

Pregătit de Neuitatul și Înțeleptul său Unchiu Carol I, pentru greaua sarcină ce-l aștepta, el nu sovăiește în drumul ce și-a trasat, având o deosebită încredere în virtuțile Românilor, cu a căror aspirațiuni se identificase de tânăr.

Aprofundând istoria Românilor, atât de bogată în evenimente mari și glorioase, El a știut să prețuiască roșul poporului dintre Tisa și Nistru.

El a știut, că după ce timp de două milenii a frământat pământul cu sângele lui, Neamul născut dintr'o jertfă, și-a păstrat întreaga sa ființă, așa după cum o primise de la legionarii purtători de acvile nebiruite și de la asprul Neam al codrilor. Era adânc convins că întreg poporul român este pregătit sufletește pentru unire și cu această credință, ajutat de marele său sfetnic Ion I. C. Brătianu, a cerut Neamului strâns între Carpați și Dunăre, purtător de steag împodobit cu acvile romane, să întregască stăpânirea romană fărâmițată de vremi.

Și se cereau jertfe de nenumărate vieți tinere, trecătoare, topite în eterna viață a patriei.

Marele Rege a cerut Românilor toate sacrificiile : iar aceștia le-au dat bucuroși, presărând drumul de biruință spre cetatea Neamului cu sute de mii de trupuri voinice, știind că și Suveranul își jertfise legăturile de familie pentru poporul său iubit și că tot avântul și toată tăria erau întrupate în El, pe care geniul cel prielnic al Românilor ni-l dăduse Stăpânitor în anii hotărâtori.

El a fost cel dintâi în mersul scurt și biruitor pe drumurile de cucerire ; iar când s'a abătut asupra noastră valul restriștei, în ceasurile descumpănitoare de suflete, El a fost cel mai viteaz, El a fost cel mai statornic în credință, în biruință.

Atunci am simțit cât de mult este al nostru, cât de mult suntem ai Lui.

Sufletul Său mare, încălzit la Idealul Național, a rămas nealterat chiar și în clipele de crudă des-nădejde.

Intocmai ca Frideric al II-lea, întemeetorul Prusiei, după ce Austriacii îi ocupase Capitala, așa și Regele Ferdinand, după retragerea în Moldova, s'a arătat Mare, fiindcă avea o adâncă încredere în armată și în victoria finală a acelora cari luptau pentru drepturile popoarelor. Atitudinea sa hotărâtă nu era rezultatul vre-unei combinațiuni de moment, ci era afirmarea liniștită a profundei conștiințe despre tăria poporului nostru.

În zilele tragice ale tratatelor de pace cu dușmanii, îl văd retras la Bicz, neînfrânt în credința sa și plin de nădejdi, refuzând de a da aprobare cererei de ratificare a păcii de la București.

În acest timp de resemnare a suportat cu curaj toate încercările inamicilor de a ne micșora și a preferat să se retragă în casa de la Bicz, pentru a nu vedea spectacolul trist al celor slabi, cari căutau să se acomodeze situației celei noi.

Dar iată că vin zile senine. Când desnădejdea era mai mare, iată că în ziua de 28 Octombrie 1918 sună din nou trâmbița de alarmă, chemând la arme oastea pentru desrobirea Ardealului și a Bucovinei.

M'am prezentat atunci Regelui în calitate de comandant al diviziei a 7-a, care avea misiunea să pătrundă în Ardeal. Am văzut în ochii Regelui lacrimi de bucurie. M'a îmbrățișat și mi-a zis : „Generale ne vom vedea la Tissa”.

Într'adevăr, că după biruința de la Tissa, în ziua de 28 Iulie 1919, Regele a sosit în mijlocul armatei biruitoare și a asistat la trecerea trupelor peste fluviu.

Nu vom uita niciodată acele clipe de emoțiune și fericire.

Trecerea Tisei în prezența Regelui și marelui său sfetnic Ioan I. C. Brătianu, era apoteoza strălucitului triumf al unei credințe biruitoare.

Serbăm acum aniversarea a zece ani de la Unirea cea Mare și Veșnică, datorită fiecărui Român este, ca să se ducă mai întâi să se închine la altarele de la Curtea de Argeș și Florica, unde odihnesc Intregitorii Neamului.

General Proșoiu

Zile de reculegere

Zece Mai al anului acestuia e, mai mult de cât în anii trecuți, prilej de recapitulare a evenimentelor mari din trecutul românesc, a prilej de reamintire a evenimentelor din zilele mărețe ale toamnei anului 1918, e prilej de primenire sufletească și de reconfortare pentru înfăptuirea acelei opere grele care trebuie să urmeze după unirea teritorială.

Departate de noi să încercăm o schiță sau expunere istorică a acelor evenimente din toamna 1918, pe care le cunoaștem, avându-ne aproape cu toți partea noastră în mișcarea unirii din Octombrie și Noiembrie 1918. Serbările din 27 și 28 Octombrie 1928 aranjate de noi la Storojineț și Cernăuți ne-au dat o expunere clară și succintă a momentelor celor mai importante din zilele de sărbătoare ale Unirii din toamna 1918, expunere care întârzie să iasă, ca monografie, de sub tipar.

Ceeace am vroi să reținem azi, din amintirea zilelor memorabile ale Unirii Bucovinei cu Patria-Mamă, sunt manifestările demne de voință națională a poporului român din Bucovina.

La chemarea comitetului de inițiativă pentru pregătirea serbărilor Unirii din Bucovina s'au grăbit, spre Cernăuți, toți reprezentanții poporului din Bucovina. Era ziua Sfintei Paraschive, ziua de 27 Octombrie 1918, ziua memorabilă a Constituantei din Cernăuți, când s'a hotărât „unirea Bucovinei integrale cu celelalte țări românești într'un Stat național independent”. Cu ce emoție și înfrigurare așteptau toți cuvântul care avea să pună capăt unei stăpâniri străine de 144 ani, și să aducă viața bucovineană în făgașul unei dezvoltări normale, naționale. Ce gesturi frumoase și atitudini laudabile s'au arătat atunci, ce scene admirabile și tablouri emoționante le găsim dacă ne reamintim cele petrecute în zilele din Octombrie și Noiembrie 1918.

Din vagul sentimentelor de bucurie și entuziasm nesfârșit, de care era stăpânită toată suflarea românească, se desprindea, în toamna 1918, foarte precis convingerea fermă, că „nu mai e vreme de așteptare”, se desprindea firul hotărârii neșovăitoare „să rămânem Români pe pământul nostru strămoșesc”. Era un triumf al entuziasmului care nu se sinchisia de jandarmii austrieci de sub conducerea prea bine cunoscutului general Fischer. Jandarmii austrieci mai străjuiau la frontiera Bucovinei. Era triumful însuflețirii care nu se sinchisia de cartea neagră a Contelui care prezida, din palatul său „guvernial”, de pe piața Austria, Țara Bucovina.

Era o atmosferă de perfectă înțelegere în vederea unei acțiuni mari comune, care cerea dela fiecare devotament și jertfă fără precepuțire. Atmosfera de curaj și vrednicie e ridicată mult de președintele Constituantei bucovinene din 27 Octombrie, de președintele Consiliului național ales de

această Constituantă, Iancu Flondor, care „nu-și dorea altă moarte decât cea pentru apărarea neamului românesc”.

Toți își dederă bine seama de importanța clipei celorla, hotărâtoare pentru soarta neamului românesc din Bucovina. Nu era jertfă, pe care oamenii unirii nu ar fi fost gata să o aducă pentru împlinirea idealului național.

În zilele cele dispăruse, ca prin vrajă, orice vrajă, personală și politică, orice deosebire de partid. Toți erau una față de această unitate de vederi și hotărâri nu înseamnă nimic deraierea unuia singur, ori cât de multă genialitate l-ar caracteriza. Nici o crispare de ambiții, nici la ședința Constituantei, nici la alegerea consiliului național, nici la ședințele acestuia. Autoritatea de conducător a lui Iancu Flondor hotărârea dacă în consiliul național era să fie ales cutare consilier consistorial sau cutare profesor sau docent, autoritatea lui Iancu Flondor punea la respect pe oricine din ședințele consiliului național. Nu era, peste tot, nici o violență, nici o intrigărie. Era armonia creatoare de fapte mari în momente importante ale istoriei.

Era o atmosferă înălțătoare. O creaseră, la urmă, împrejurările grele ale războiului mondial, jertfele aduse de sute de mii de suflete românești pe câmpul de luptă, privațiunile și prigonirile îndurate de tot atâția în altă parte.

Dar această atmosferă ayca la bază ceva mai vechiu decât necazurile și vexațiunile din cursul războiului mondial.

Era tradiția națională care pregătise această atmosferă admirabilă, e tradiția națională pe care nu au putut-o șterge cei 144 ani de dominațiune austriacă, tradiție națională care, și după 1774, în vederea nenumăratelor monumente și rămășițe de artă, cultură și istorie românească din Bucovina, se alimenta meteu prin contactul neîntrerupt cu viața culturală din Patria-Mamă, prin legăturile continue cu Românii din Transilvania și Ungaria, din Banat și, mai puțin, din Basarabia.

Conștiința națională a Românilor din Bucovina a fost pururea trează. De când pajura dublă austro-ungară își făcuse cuibul său în codrii frumoși de fag ai Bucovinei, preoțimea și boerimea din Bucovina nu au conținit a fi stâlpi puternici ai acestei conștiinți. Pe această conștiință nu au putut-o cotoropi nici valurile de lucrători și dezertori din Galizia, nici valurile de funcționari și imigranți „purători de lumină” din apusul austriac.

Tineretul român dornic de carte și învățătură nu ezitase să o apuce la drumuri departe, pentru ca să se poată încălzi la focare de cultură românească accesibile lor, la liceele românești din Blaj, Năsăud și în alte locuri unde savurau vorbele înțelepte românești ale lui Timotei Țipariu și ale altora. Acolo li se trezia conștiința originii noastre romane și conștiința unității noastre naționale. Cei mai mulți din tinerii absolvenți ai acestor licee românești se dedicară ca cieri preoțești. Nu e nici o mirare că acești preoți erau apostoli ai românismului. Mai târziu avem bărbați luminați ca Mitropolitul Silvestru Morariu-Andrievicei, un Șagura al Bucovinei, români înflăcărați ca arhimandritul Miron Călinescu, arhimandritul Juvenal Ștefanelli, consilierul consistorial Dionizie Bejan, cu o întrecăgă pleiadă de vrednici păstori sufletești. Ei și-au făcut datoria față de biserică, dar și față de neam. Biserica ortodoxă din Bucovina era și este, chiar și pentru veneticii din Galizia „voloseca” adică românească.

Peste vremea de criză națională dela începutul secolului al nouăsprezecelea, când și biserica prin capul ei de origină

sărb, se părea a fi în slujba biurocratismului austriac, ceeace înseamnă în slujba promovării imigrațiunii slave din Galiția, și a rutenizării Bucovinei, — în deceniul înăfți al secolului al nouăsprezecelea nume curat românesci au început să primească sufixele slave de „ovici“, „evici“, „schi“, „iuc“ sau „ciuc“ — ne-a ajutat biserica condusă de o preoțime cultă și conștiincioasă, ne-a ajutat tenacitatea poporului în frunte cu boierii români. Familia boerească Hurmuzachebi, care ne dă figuri mai marcante abia pe la jumătatea secolului al nouăsprezecelea, își va fi făcut datoria de strajă a Românismlului chiar dela începutul dominațiunii austriace. La conacul Hurmuzacheștilor din Cernauca, peste Prut, județul Cernăuți, — Conacul și moșia din Cernauca, e azi proprietatea lui Rosenstock-Rostocki. Avem o datorie națională față de acest cuib de cultură românească din Bucovina de cduințioară, și comisiunea monumentelor istorice ar putea interveni și ar putea să ne ajute întru redobândirea barem a curții boierești — pribeșii revoluției din 1848 au primit adăpost și primire entuziastă.

Moșiile unor familii ca Zotta, Costin, Flondor, Grigorcea, Petrino, Niculiță-Popovici, Giurgiuvan devin cuiburi de înflăcărat naționalism.

Cu vremea numărul intelectualilor români începe să sporească. Conștiința unității culturale îi trece peste frontiera dela Burdujeni. E o renaștere intelectuală a românilor din Bucovina. Se grijește de hrana sufletească națională prin scrieri românești, se înființează Societatea pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina, se face gazetărie românească, se aranjează ședințe literare, concerte, și se dau reprezentări teatrale, se publică reviste. Un îndemn puternic la această mișcare românească a pornit dela catedra de limba și literatura românească dela universitatea din Cernăuți și dela studențimea noastră universitară română.

Mare este aportul vechiului Regat pentru resurecția intelectuală română dela noi din Bucovina, dela sfârșitul secolului al XIX-lea, dar uriaș este aportul dela începutul secolului acestuia, al celui care e exponentul par excellence al culturii românești, al profesorului Nicolae Iorga.

În Bucovina, care prin rămășițele sale numeroase de cultură și istorie românească e, aproape un muzeu național în aer liber“ tradiția națională, care se alimenta din toate părțile, a pregătit evenimentul mare al unirii Bucovinei cu Patria-Mă, acest eveniment care s'a săvârșit prin voința poporului și cu ajutorul armatei române. Genația care a proclamat unirea nu a fost decât expresia acestei tradiții în momentul dictat de împrejurări, de istorie.

Ea s'a achitat de datoria sa istorică în 1918. Genația unirii însă mai are o datorie, tot atât de sfântă, și după unirea teritorială a Bucovinei cu Patria-Mamă: Să cultive mai intensiv tradiția națională, să se străduiască ca atmosfera de înțelegere și frație din zilele de sărbătoare din toamna 1918, atmosfera izvorită din tradiția națională, să dăinuiască și pentru desăvârșirea unirii sufletești a tuturor provinciilor și a tuturor cetățenilor din România Mare.

Avem datoria sfântă, impusă de sfințenia unirii din 1918, să abandonăm totul ce ar putea diminua actul sublim al unirii. Din el să sorbim elanul necesar pentru ridicarea morală și materială a Țării noastre întregite. Să unim eforturile noastre înuțil risipite prin luptele crâncene dintre partide, prin luptele acestea fratricide.

În preajma marilor serbări ale Unirii să ne desbrăcăm, pentru totdeauna, de toate resentimentele din trecut, să ne oțelim în gândul și voința, ca deceniul al doilea dela Unire să ne unească toate energiile creatoare într'o armonioasă reparare a greșelilor făcute și întru trăinicia consolidare a organismului nostru de Stat.

Mai ales colțul nostru de nord, vesela grădină de odinioară, care prin fatalitatea istorică a ajuns un întreg mozaic etnic, ne cere să ne reamintim clipele din zilele unirii Bucovinei cu Patria-Mamă, din 1918, și „să dăm mână cu mână cei cu inimă română“, ca să ne păzim mai bine patrimoniul nostru strămoșesc.

Ca și în zilele din toamna 1918, când „soli ai Bucovinei au adus Regelui Ferdinand I inimile și sufletele Românilor de peste Molna, inimă plină de mulțumită și eternă recunoștință“ și când „cu aurul munților apusei ai Ardealului s'a impodobit coroana turnată din oțelul tînșurilor dela Plevna“, să nu cunoaștem nici pe viitor alt gând, altă dorință decât de a putea lucra cu abnegațiune, cinste și zel la consolidarea României Mari.

Prof. Samuil Savcaus
Ministru de Stat

*Unica o administratie în care vîta
locală e coordonată cu controlul
statului - în asa mod ca respectul
legii să fie în cea pentru toți,
va cimentea unitatea natională
realizată prin pregătirea generațiilor
frecuente și prin unusele partide
frecuente în marile războaie.*

S. Savcaus

Cronica externă

de Dr. A. BERKOWITZ

— Reorganizarea ministerului de externe —

Ministerul nostru de externe se reorganizează după norme occidentale. Orientul este despărțit de Occident și divizat după State. Vom avea direcțiuni generale îmbrățișând o divizie politică, o divizie consulară, fără a mai vorbi de divizia cuprinzând contabilitatea și personalul. Vor fi secțiuni pentru America de Nord și de Sud, Marea Britanie și coloniile ei, altele cărora incumbă afacerile Franței, Spaniei, Portugaliei, Italiei, etc. Germania și Elveția, Olanda și țările scandinave vor forma o secțiune specială, liga națiunilor, problema executării tratatelor și chestiunea minorităților vor avea de acum îngrijiri deosebite. Va fi la minister cineva care se va ocupa de Mica Antantă, de Austria și Ungaria. Nu s'au uitat nici Polonia, țările baltice și Rusia, nici Turcia, Albania, Grecia și Egipt și opera aceasta de diviziune a muncii este încoronată printr-o a 8-a secție care cuprinde Dunărea și regiul fluviilor internaționale.

Impărțirea este admirabil de bine alcătuită și pare a fi avut la bază nu un Baedeker, ediția 1929, ci chiar o hartă geografică originală, întocmită după ultimele rezultate ale cercetărilor de geografie. S'a pierdut numai din vedere un singur lucru: chestiunea personalului care nu se improvizează și nici nu se creiază dintr'odată.

În străinătate, care ne-a servit de model, sunt diplomați specializați până în cel mai mic amănunt în studiul limbii, literaturii și vieții politice și economice pentru fiecare țară. Chiar și pentru țările cele mai exotice există un personal auxiliar care documentează pe șeful secțiunilor respective, însărcinat să urmărească zi cu zi prin presă și prin alte mijloace de informații tot ce se referă la țara respectivă. La noi nu există așa ceva. Ba mai mult, în organizarea actuală a Foreign Office-ului nostru s'a luat măsura că îndată ce unul din diplomații noștri tineri este inițiat în treburile uneia din direcțiile existente, să fie trimis imediat în străinătate pentru a fi înlocuit aci în administrația centrală, cu unul nou care la rândul lui, după un stagiul de un an, doi, adică după ce s'a familiarizat, cu problemele cari fac parte din secția sa, să fie și el îndepărtat.

În astfel de condițiuni cari rămân neschimbate, noua organizație a ministerului de externe nu poate da nici un rezultat. Ne place a crede că ceea ce importă pentru bunul mers al unei administrații de anvergura aceleia a ministerului nostru de afaceri străine, nu este diviziunea și denumirea serviciilor, ci calitatea, selecțiunea, îndrumarea și stabilitatea personalului pus a dirija aceste servicii. Or, în această privință, moravurile nu se schimbă de o zi pe alta. Am fi dorit să vedem reforma începând la personal și terminându-se cu împărțirea cadrelor în diferitele servicii interne ale ministerului nostru de afaceri străine. Pentru aceasta trebuie însă o bună doză de curaj, o energie și o inițiativă cari dacă există poate la unii din colaboratorii d-lui Mironescu, lipsește cu siguranță la titular.

Iată pentru ce avem credința că noua organizare a ministerului de externe va fi și ea, ca multe alte reforme ale guvernului Maniu, un simplu „coup d'épée dans l'eau“.

Cronica internă

de ION TOTU

— Uniunea națională ar realiza singură adevărata Unire —

România întregită prin imensele sacrificii de tot felul — printre cari în primul rând sângele generos a 800 mii din cei mai buni din fiii ei, — dar și prin patriotismul luminat al conducătorilor Vechiului Regat, — România întregită are aproape unsprezece ani de existență.

În acest răstimp, s'a sărbătorit în fiecare an Unirea.

Și totuși, cine ar putea afirma cinstit, că Unirea a fost sărbătorită într'adevăr, sau că va fi sărbătorită cum se cuvine, zilele acestea?

Nimeni.

De fapt, va fi un an în plus dela Unire, dar *Unirea*, realizarea minunată pe care n'au îndrăznit s'o viseze nici cei mai fericiți vizionari ai românismului, *Unirea* care geograficește există, nu va fi reușit nici anul acesta să însenineze inimile pe cari luptele politice violente le-au înăsprit în gradul la cari sunt actualmente.

Să fie, cum a spus cândva cronicarul, „că oamenii sunt sub vremuri“, că, deci, nici desăvârșirea acestui vis splendid, nu le-a deschis ochii și nu i-a făcut atenți asupra grelelor și nesfârșitelor răspunderi față de generațiile viitoare, pe cari continuarea acestei politici le-ar aduce prin consecințele ei dezastruoase?

Posibil.

Căci altfel cum am explica penibila realitate?

Și în vreme ce în alte țări s'a ajuns la uniuni naționale cât încă n'a fost prea târziu, spre a se readuce vremurile normale de muncă rodnică, realizabilă numai acolo unde cetățeanul poate privi cu încredere ziua de mâine, — la noi, dușmăniile s'au accentuat, se aude chiar vorbindu-se de acțiuni cari ar putea duce la lupte fratricide.

Nici situația financiară îngrijitoare, care n'ar fi exclus mâine să devină dezastruoasă — iar într'o țară secătuită și zdrobită economicște nimeni nu se simte capabil de eforturi — nici numărul mare al dușmanilor ireductibili ai acestui neam, așezați aproape dealungul tuturor hotarelor noastre, nimic n'a reușit să impună uniunea națională.

Nu serbări cari durează o zi, două, trei, dar după cari oamenii se regăsesc așa cum au fost: apăsați de griji tot mai mari, — ci realizarea uniunii naționale.

În ea singură stă salvarea acestui neam, cât mai e cu putință.

Și numai după ce se va fi făcut un guvern al tuturor forțelor vii românești, al tuturor partidelor politice patriotice și de ordine, și când acest guvern va fi produs imensele rezultate concrete, pe cari numai el e în stare să le aducă, — numai după aceea să se serbeze Unirea.

La o astfel de Unire, nu s'ar mai discuta atunci participarea. Ar lua parte TOT NEAMUL.

Iată Unirea pe care o pretindem factorilor determinanți, cari și-au asumat imensa sarcină de a înlocui încă mulți ani Regalitatea, dar o pretindem și partidelor politice românești.

A apărut, nou:

Leagăn de cântece

poem

de

N. DAVIDESCU

Editura „Cartea Românească”

PETRE I. GHIAȚĂ

Problema claselor sociale

— cu o scurtă privire asupra
claselor sociale românești —

Cea dintâi lucrare sintetică asupra claselor sociale

De vânzare la toate librăriile

Marele succes de vânzare al anului
este albumul de caricaturi parlamentare

GUVERN ȘI OPOZIȚIE

Opera desenatorului nostru D R A L E X

Fiecare caricatură este însoțită de potretul literar respectiv semnat: P. Andrei, T. Arghezi, Scarlat Calimaki, Micaela Catargi, A. Clarnet, Ion Clopoțel, Sergiu Dan, Ion Dragu, C. Hârsu, N. Iovipale, I. Jianu, J. Paleologu, A. Panijel, Leonard Paukerow, I. Peltz, Mihai Ralea, T. Sarronius, Ion Sân-Giorgiu, Vasile Stoica, N. N. Șerbănescu, T. Teodorescu-Braniște, Eugen Titeanu, Ion Totu, Tiberiu, Vornic, etc.

Sub tipar:

Doctrinile politice

cu o cercetare critică a doctrinelor partidelor politice românești

de
PETRE I. GHIAȚĂ

CITIȚI

VIAȚA CU HAZ ȘI FARA

A NUMITULUI STAN

ROMAN DE I. PELTZ

EDITURA „ANGORA”

„TIPARUL ROMANESC“
— BUCUREȘTI —
STR. SĂRINDAR No. 22

Cronica
POLITICĂ
PARLAMENTARĂ

ADMINISTRAȚIA
STR. C. A. ROSETTI, 3
BUCUREȘTI, I

100
P940/75 —

10 lei